

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи,
проведення практичних занять
із навчальної дисципліни

«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

*(для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 073 –
Менеджмент освітнього рівня «магістр» спеціалізації
«Управління фінансово-економічною безпекою»)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2018**

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять із навчальної дисципліни «Податковий менеджмент та адміністрування» (для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 073 – Менеджмент освітнього рівня «магістр» спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою»)/ Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. О. Є. Власова . – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018.– 58 с.

Укладач: канд. екон.наук, доц. О. Є. Власова

Рецензент

Н. Є. Лелюк, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол № 11 від 12.04.2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Податковий менеджмент та адміністрування» передбачена освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою» підготовки магістра за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Метою викладання навчальної дисципліни «Податковий менеджмент та адміністрування» є надання студентам необхідних теоретичних знань і методичних рекомендацій, а також формування у них практичних навичок щодо організації контрольно-перевірочної діяльності суб'єктів господарювання та здійснення управління у сфері оподаткування.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення основних законодавчих і нормативних актів, які регламентують питання податкового контролю;
- розгляд принципів, способів і методів податкового контролю;
- вивчення видів податкових перевірок;
- вивчення методологічних засад організації проведення податкових перевірок та оформлення їх результатів;
- теоретична підготовка студентів щодо змісту, сутності функцій і принципів організації податкового менеджменту на підприємстві;
- опанування методикою виконання аналізу податкових платежів підприємства.

Дисципліна «Податковий менеджмент та адміністрування» пов'язана з іншими дисциплінами, які вивчають окремі питання щодо проблем оподаткування: економічна теорія, макроекономіка, мікроекономіка, економіка підприємств, фінансів, бухгалтерського обліку тощо.

Вона складається з таких змістових модулів (далі – ЗМ):

ЗМ 1 Податкове адміністрування.

ЗМ 2 Податковий менеджмент.

Унаслідок вивчення дисципліни студенти повинні володіти такими компетентностями:

- володіти методикою проведення податкової перевірки та документального оформлення її результатів;
- здатність застосовувати різні методи обліку та аналізу при дослідженні податкових платежів
- здатність визначати напрямки та способи податкової оптимізації господарської діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ПОДАТКОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ.

ТЕМА 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

План

1. Поняття податкового контролю.
2. Суб'єкти податкового контролю: контролюючі суб'єкти, суб'єкти, що контролюються, допоміжні суб'єкти податкового контролю.
3. Принципи податкового контролю: загально - правові, загально-управлінські, спеціальні.
4. Етапи здійснення податкових перевірок.

Контрольні питання

1. Поняття податкового контролю.
2. Суб'єкти податкового контролю.
3. Принципи податкового контролю.
4. Етапи здійснення податкових перевірок.
5. Права податкових органів.
6. Цілі та завдання податкового контролю.
7. Об'єкт та предмет податкового контролю.
8. Наукові підходи до визначення поняття податкового контролю.
9. Функції та повноваження податкових органів.
10. Колізії правових норм стосовно визначення функцій і повноважень органів податкового контролю.

Практичні завдання

Завдання 1

У лютому поточного року на користь фізичної особи нараховано такі доходи: заробітна плата в сумі 4 600 грн; аліменти, що виплачуються згідно з рішенням суду, – 800 грн; сума відсотків за вкладом розміром 1 000 грн

Така фізична особа є матір'ю, яка виховує чотирьох дітей віком до 18 років.

Визначити:

- а) перелік податків та зборів, що повинні бути нараховані та утримані з таких виплат;
- б) хто є відповідальним за здійснення таких утримань;

в) визначити хто фактично здійснює витрати внаслідок сплати відповідних податків та зборів;

г) розрахувати розмір нарахованих та утриманих податків і зборів.

Завдання 2

Працівнику підприємства, для якого підприємство є основним місцем роботи станом на 1 січня звітного року і який надав подовжене посвідчення особи, віднесеної до II категорії постраждалих від Чорнобильської катастрофи, нараховано заробітну плату:

– у січні – 10 730,00 грн;

– у лютому – 10 580,00 грн

Визначити:

а) перелік податків та зборів, що повинні бути нараховані та утримані з таких виплат;

б) хто є відповідальним за здійснення таких утримань;

в) хто фактично здійснює витрати внаслідок сплати відповідних податків і зборів;

г) розрахувати розмір нарахованих і утриманих податків та зборів.

Завдання 3

У січні поточного року підприємством, яке зареєстроване платником податку на додану вартість, здійснено такі операції:

1) отримано дохід від реалізації готової продукції в розмірі 1 185 тис. грн (із ПДВ);

2) отримано дохід від реалізації продуктів дитячого харчування на загальну суму 198 тис. грн;

3) виплачено заробітну плату своїм працівникам на загальну суму 568 тис. грн; дотого ж при цьому усі працівники не користуються податковою соціальною пільгою та не належать до групи осіб із інвалідністю;

4) отримано сировину, матеріали та товари, вартість яких відображена на рахунках обліку, на суму 785 тис. грн (без ПДВ). Такі товарно-матеріальні цінності були оплачені пізніше, а постачальники є платниками ПДВ.

Визначити:

а) перелік податків та зборів, що повинні бути нараховані за цими операціями;

б) розрахувати розмір нарахованих за період податків і зборів, що мають бути сплачені до бюджету за період.

Завдання 4

Підприємством ввезено запаси на митну територію України з наступною оплатою, які було придбано у нерезидента N за іноземну валюту (дол. США):

- контрактна вартість запасів – 350 000,0 дол.;
- митна вартість – – 355 000,0 дол.;
- курс НБУ на дату складання ВМД – 26,5 грн/ дол.;
- митні платежі – 2 000,0 дол.;
- ввізне мито – 25 300,0 дол.

Визначити:

- а) перелік податків та зборів, що повинні бути нараховані за цими операціями;
- б) розрахувати розмір періоду податків та зборів, що мають бути сплачені до бюджету за цією операцією, терміни їх сплати та декларування;
- в) первісну вартість запасів.

Завдання 5

На підприємстві (платник ПДВ) у травні поточного року наявні такі господарські операції:

1) здійснені виробничі затрати

- відпущено сировини та матеріалів (накладна на внутрішнє переміщення матеріалів) у цех № 1 – 210 500,0 грн; у цех № 2 – 220 147,2 грн;
- нараховані витрати за спожиту електроенергію згідно з надісланим рахунком, в т.ч. ПДВ: цех № 1 – 109 600,0 грн; цех № 2 – 105 600,0 грн; адмінбудівля – 10 450,0 грн; торговельне приміщення – 10 660,6 тис. грн;
- використано матеріалів для пакування усієї продукції (розподіляється виходячи від кількості виготовленої продукції) – 36 320,70 грн;
- нарахована заробітна плата виробничому персоналу (розподіляється виходячи від кількості виготовленої продукції) – 750 000,0 грн;
- нарахований ЄСВ (22 %) – ?;

2) оприбутковано з виробництва (акт оприбуткування готової продукції):

- 1000 од. продукції № 1 (цех № 1);
- 500 од. продукції № 2 (цех № 1);
- 2000 од. продукції № 3 (цех № 2);
- 10 од. продукції № 4 (цех № 2).

3) реалізовано продукції (оптова ціна без ПДВ):

- 7 од. продукції № 1 по 1 320 грн;
- 7 од. продукції № 2 по 1 000 грн

Необхідно:

- а) визначити виробничу собівартість продукції;
- б) визначити суму податків, що будуть нараховані за результатами наведених операцій.

Завдання 6

Підприємством було оприбутковано 5 тис. пляшок шампанського об'ємом 0,75 л. від англійської фірми X, отримані за зовнішньоекономічним контрактом:

- контрактна вартість – 100 000,0 дол.;
- митна вартість – 120 500,0 дол.;
- курс НБУ на дату оформлення ВМД – 26,20 грн/дол.;
- мито (0,5 % від контрактної вартості) – ?;
- акцизний податок (10 % від контрактної вартості) – ?;
- митні платежі – 3 700,0 дол.

Потім згідно з угодою постачання частину цього товару було відвантажено АТ «Світанок» – 4 тис. пляшок шампанського за накладною № В-2. Контрактна вартість реалізованого шампанського, в тому числі ПДВ, склала 3 360 000 грн

Необхідно:

- а) визначити податки та збори, нараховані та сплачені підприємством унаслідок здійснення наведених операцій, та момент такого нарахування й сплати;
- б) розрахувати суми податків та зборів, сплачених підприємством;
- в) первісну вартість пляшок шампанського та собівартість їх реалізації.

Завдання 7

Підприємством було оприбутковано товари від ТОВ «Аверс» за накладною № П-2, разом з якою отримано податкову накладну № 23, в т.ч. ПДВ на суму 178 000,0 грн

Протягом місяця ці товари було відвантажено покупцеві А за контрактною вартістю (накладна) 167 242,0 грн, в т.ч. ПДВ. У наслідок реалізації було списано собівартість реалізованої продукції на 133 060,0 грн

Протягом звітного місяця було здійснено попередню оплату (50 % від вартості постачання) за товар Д від ТОВ «Бриг» у розмірі 300 000 грн, в т.ч. ПДВ.

Необхідно:

- а) визначити податки та збори, які було нараховано та сплачено підприємством унаслідок здійснення наведених операцій, та момент такого нарахування та сплати;

- б) розрахувати суми податків та зборів, сплачених підприємством;
- в) первісну вартість товарів та собівартість їх реалізації.

Тести для контролю знань

1. Об'єктом податкового контролю є:

- а) прогнозування, планування, облік і аналіз тенденцій у податковій сфері;
- б) податкові правовідносини між контролюючими органами та платниками податків щодо правильності нарахування, повноти й своєчасності сплати податків і зборів, правильності складання та своєчасності подання податкових декларацій (розрахунків), а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства;
- в) запобігання правопорушенням у сфері податкового, митного й валютного законодавства;
- г) варіанти а) і в);
- д) варіант б).

2. Принцип відповідальності в податковому контролі означає таке:

- а) юридичні особи несуть відповідальність перед законом;
- б) фізичні особи несуть відповідальність перед законом;
- в) контролюючі органи несуть відповідальність перед законом;
- г) до юридичних і фізичних осіб застосовуються передбачені законодавством заходи юридичної відповідальності за правопорушення;
- д) варіанти а), б) і в).

3. Принцип регулярності в податковому контролі передбачає:

- а) регулярну сплату податкових платежів платниками податків;
- б) регулярне ведення податкового обліку платниками податків;
- в) регулярне проведення заходів податкового контролю;
- г) варіанти а) і в);
- д) варіанти б) і в).

4. Принцип об'єктивності й вірогідності в податковому контролі означає таке:

- а) при проведенні податкового контролю не повинно спостерігатися проявів упередженості з боку контролюючих органів;
- б) факти порушень, виявлені під час проведення податкового контролю, повинні бути підтверджені документами;

в) факти порушень, виявлені під час проведення податкового контролю, не повинні містити неточностей;

г) варіанти а) і б);

д) варіанти а), б) і в).

5. До контролюючих суб'єктів податкового контролю належать:

а) органи пенсійного фонду;

б) митні органи;

в) податкові органи;

г) варіанти а), б) і в);

д) варіанти б) і в).

6. Предмет податкового контролю становлять:

а) правильність ведення платниками податків податкового обліку;

б) повнота та своєчасність сплати платниками податків і зборів у бюджету й державні цільові фонди;

в) правильність нарахування, повнота й своєчасність сплати податків і зборів, правильність складання та своєчасність подання податкових декларацій (розрахунків), а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства;

г) варіант б);

д) варіанти а), б) і в).

7. Принцип гласності в податковому контролі передбачає можливість доступу:

а) до документів платника податків;

б) до інформації про діяльність контролюючих органів, що не є державною таємницею;

в) до інформації про діяльність платника податків, що не є комерційною таємницею;

г) варіанти а) і б);

д) варіанти б) і в).

8. Принцип систематичності в податковому контролі передбачає:

а) регулярну сплату податкових платежів платниками податків;

б) регулярне ведення податкового обліку платниками податків;

в) регулярне проведення заходів податкового контролю;

- г) варіанти а) і в);
- д) варіанти б) і в).

9. Принцип єдності податкового контролю означає:

- а) єдність правил податкового обліку на території України;
- б) єдність методів проведення податкового контролю;
- в) єдність порядку проведення податкового контролю;
- г) варіанти б) і в);
- д) варіанти а), б) і в).

10. До допоміжних суб'єктів податкового контролю відносять:

- а) експертів, перекладачів;
- б) органи пенсійного фонду;
- в) свідків, понятих;
- г) варіанти а) і в);
- д) варіанти а), б) і в).

11. До основних завдань органів ДФС України належать:

- а) контроль за додержанням податкового законодавства;
- б) облік платників податків – фізичних осіб;
- в) планування надходження податків;
- г) удосконалення податкового законодавства;
- д) роз'яснення податкового законодавства.

12. До основних завдань органів ДФС України належать:

- а) облік надходження податків;
- б) облік несплати у встановлений термін суми податкового зобов'язання, визначеної платником податку, із наступного дня за останнім днем зазначеного терміну;
- в) планування надходження податків;
- г) удосконалення податкового законодавства;
- д) роз'яснення податкового законодавства.

13. Державний реєстр фізичних осіб – це:

- а) автоматизований банк даних, створений для забезпечення Єдиного державного обліку платників податків;
- б) банк даних платників податків, який створюється для забезпечення Єдиного податкового обліку платників податків – суб'єктів підприємництва;

в) Єдиний банк даних платників податків – юридичних осіб.

14. Фізичним особам – платникам податків надаються:

- а) індивідуальні ідентифікаційні номери з Державного реєстру;
- б) індивідуальні податкові номери платника податку.

15. Державний реєстр фізичних осіб –платників податків передбачає облік громадян, які отримують доходи:

- а) не за місцем основної роботи;
- б) від підприємницької діяльності;
- в) за місцем основної роботи.

16. Особові рахунки платникам податків відкриваються щороку на конкретний вид платежу з метою обліку:

- а) нарахованих податків та інших платежів;
- б) фактично сплачених сум податків та інших платежів;
- в) сум пені та штрафних санкцій, що застосовуються до платника у зв'язку з порушенням податкового законодавства;
- г) переплачених і недоплачених сум податків та інших платежів.

17. Податковий контроль – це:

- а) форма державного фінансового контролю, що забезпечує процес акумуляції, розподілу та використання бюджетних коштів;
- б) незалежна експертиза фінансової звітності та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання для з'ясування його реального фінансового стану;
- в) діяльність посадових осіб органів ДПС щодо спостереження за відповідністю процесу організації платниками податків обліку об'єктів оподаткування, методики обчислення та сплати податків прийнятим актам законодавства з питань оподаткування щодо виявлення відхилень, допущених під час виконання податкових правил та визначення впливу наслідків порушень податкових зобов'язань.

18. Основна мета державного контролю полягає в такому:

- а) встановлення доцільності й ефективності діяльності платників податків;
- б) перевірка виконання законодавства, контроль за формуванням прибуткової і видаткової частин бюджету;
- в) захисті інтересів держави.

19. До державних правоохоронних органів в Україні належать:

- а) державна фіскальна служба;
- б) адвокатура;
- в) прокуратура;
- г) державна контрольно-ревізійна служба;
- д) міліція;
- е) служба безпеки.

ТЕМА 2 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

План

1. Способи податкового контролю.

2. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності податкових органів. Поняття податкової інформації. Порядок отримання податкової інформації податковими органами. Порядок надсилання запитів податковими органами на ім'я платника податків. Порядок відповіді платників податків на запити податкових органів.

3. Поняття податкових консультацій. Порядок надання податкових консультацій податковими органами.

4. Зустрічні звірки. Порядок ініціювання та проведення.

5. Методи податкового контролю: документальні та фактичні.

Контрольні питання

1. Способи податкового контролю.

2. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності податкових органів.

3. Поняття податкової інформації.

4. Порядок отримання податкової інформації податковими органами.

5. Порядок надсилання запитів податковими органами платникам податків.

6. Порядок відповіді платників податків на запити, отримані від податкових органів.

7. Поняття податкових консультацій.

8. Порядок надання податкових консультацій платникам податків податковими органами.

9. Зустрічні звірки. Порядок ініціювання та проведення зустрічних звірок.

10. Методи податкового контролю.

Практичні завдання

Завдання 1

Протягом першого кварталу поточного року підприємством, що перебуває на загальній системі оподаткування, отримано дохід (виручку) від реалізації продукції в сумі 900 тис. грн

Окрім того, безоплатно отримано платником податку товари загальною вартістю 70 тис. грн

Собівартість реалізованої продукції склала 300 тис. грн, загальногосподарські витрати становили 120 тис. грн, адміністративні витрати – 40 тис. грн, а витрати на збут – 50 тис. грн

Окрім того, підприємством здійснено попередню оплату товарів і послуг на суму 65 тис. грн

Визначити суму податку на прибуток підприємства за звітний квартал.

Завдання 2

Підприємство у звітному періоді реалізувало товари на суму 550,0 тис. грн (без ПДВ), в тому числі предметів культового призначення релігійним організаціям на суму 68,0 тис. грн (без ПДВ).

Для виробничих потреб підприємство придбало сировину на суму 380,0 тис. грн (з ПДВ), в тому числі на виробництво предметів культового призначення на суму 69,0 тис. грн (з ПДВ).

Визначити суму ПДВ, яку необхідно сплатити до бюджету, чи відшкодування з бюджету.

Завдання 3

Працівнику підприємства, для якого воно є основним місцем роботи надав посвідчення інваліда II групи, нараховано заробітну плату:

- у вересні – 7 830,00 грн;
- у жовтні – 8 600,00 грн

Необхідно розрахувати податки та збори, що повинні бути нараховані та сплачені в цьому разі.

Завдання 4

Підприємство «Акцент» за перший квартал звітного року отримало дохід від операційної діяльності в сумі 760 000 грн (в т.ч. ПДВ) та інші доходи – 230 000 грн (без ПДВ).

За цей звітний період підприємство Акцент зазнало таких витрат:

1) прямо пов'язані з виробництвом товарів – прямі матеріальні витрати у сумі 225 000 грн, прямі витрати на оплату праці (включаючи нарахування на ФОП) – 174 000 грн, амортизація виробничих основних засобів – 18 000 грн, амортизація нематеріальних активів – 7 000 грн

2) загальновиробничі – 53 000 грн;

3) адміністративні – 44 000 грн;

4) витрати на збут продукції – 32 000 грн;

5) інші витрати звичайної діяльності (крім фінансових витрат), не пов'язані безпосередньо з виробництвом та реалізацією товарів – 8 000 грн

Розрахуйте суму податку на прибуток, яку сплатить це підприємство за звітний період.

Завдання 5

Торгова марка «Русский стандарт» випустила 10 000 пляшок горілки. Собівартість однієї пляшки горілки (0,5 л, 40 %) для підприємства-виробника становить 40 грн Розрахунковий прибуток на одну пляшку – 27,5 грн

Ставка акцизного збору за 1 л 100-відсоткового спирту становить 370,53 грн

За наведеними даними необхідно визначити ціну реалізації горілки, суму акцизного податку й ПДВ.

Завдання 6

Підприємство у звітному кварталі в зв'язку з організацією та веденням виробництва провело здійснило такі витрати:

– придбання сировини та матеріалів для виробничих потреб у сумі 218,0 тис. грн (із ПДВ);

– перерахувало 100,0 тис. грн благодійної допомоги неприбутковим організаціям;

– придбало основних засобів на суму 545,0 тис. грн

– нарахувало дивіденди по акціях на суму 38,0 тис. грн;

– нарахувало зарплату виробничому персоналу на суму 780,0 тис. грн та 360,0 тис. грн адмінперсоналу;

– перерахувало нарахований єдиний соціальний внесок на ФОП виробничого та персоналу (слід розрахувати окремо за кожною категорією персоналу);

Доходи підприємства за звітний період, що враховуються при розрахунку податку на прибуток підприємства, склали 2 386,0 тис. грн (без ПДВ).

За підсумками роботи за попередній рік підприємство отримало 120 тис. грн оподаткованого прибутку.

На підставі наведеного вище, визначити суму податку на прибуток підприємства.

Тести для контролю знань

1. Податкові органи мають проінформувати інші контролюючі органи про дату проведення податкової перевірки не пізніше таких термінів:

- а) 10 календарних днів до початку перевірки;
- б) 5 календарних днів до початку перевірки;
- в) 10 робочих днів до початку перевірки.

2. За зверненням платників податків контролюючі органи надають безоплатно консультації з питань практичного використання окремих норм податкового законодавства протягом:

- а) 5 календарних днів;
- б) 30 календарних днів;
- в) 10 робочих днів.

3. Підрозділ податкової міліції має відповісти на письмовий запит податкової інспекції щодо пошуку платника податків протягом:

- а) 5 календарних днів з дня її отримання;
- б) 3 робочих днів з дня її отримання;
- в) 10 календарних днів з дня її отримання.

4. Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:

- а) визначення правомірності сум бюджетного відшкодування ПДВ;
- б) визначення рівня максимальних роздрібних цін;
- в) визначення рівня звичайних цін на товари (роботи, послуги) під час проведення перевірок.

5. Зустрічні звірки не є перевітками й проводяться в порядку, що визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Державною податковою адміністрацією України;
- в) Міністерством фінансів України.

6. Порядок отримання інформації органами державної податкової служби за їх письмовим запитом визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Державною податковою адміністрацією України;
- в) Міністерством фінансів України.

7. Перелік інформаційних баз, а також форми й методи опрацювання інформації визначаються:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Державною податковою адміністрацією України;
- в) Міністерством фінансів України.

8. За результатами зустрічних звірок складається довідка, яка надається суб'єкту господарювання:

- а) у десятиденний термін;
- б) у п'ятиденний термін;
- в) у триденний термін.

9. Платники податків та інші суб'єкти інформаційних відносин зобов'язані подавати інформацію, визначену в запиті органу державної податкової служби, та її документальне підтвердження протягом:

- а) одного місяця;
- б) 10 календарних днів;
- в) 5 календарних днів.

10. Порядок подання інформації органам державної податкової служби визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Державною податковою адміністрацією України;
- в) Міністерством фінансів України.

11. Чи має право фіскальний орган залучати, у разі необхідності, фахівців, експертів і перекладачів:

- а) так;
- б) ні;
- в) за узгодженням з платником податків;
- г) немає правильної відповіді.

12. Платник надає фіскальним органам (у випадках, передбачених законодавством) документи щодо обліку доходів і витрат, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та інші документи, пов'язані з розрахунком і сплатою податків та зборів:

- а) за письмовою вимогою фіскальних органів;
- б) за усною вимогою контролюючих органів;
- в) за письмовою вимогою фіскальних органів із обов'язковим переліком необхідних документів та зазначених у підставі для їх надання;
- г) усі відповіді правильні.

13. У разі зміни місцезнаходження платник податків повідомляє про це фіскальний орган за місцем своєї реєстрації:

- а) обов'язково;
- б) за власним бажанням;
- в) не повідомляє;
- г) залежно від обраного режиму оподаткування.

14. Платник податків зобов'язаний забезпечити збереження документів, що використовувалися під час визначення об'єкта оподаткування:

- а) не менше 1095 днів із моменту подання податкової декларації;
- б) до наступного звітного податкового періоду;
- в) безстроково;
- г) не менше 1 095 днів із моменту граничного строку надання звітності, встановленого ПКУ.

15. Планик податку на прибуток подає до фіскального органу у встановлені законом строки в обов'язковому порядку:

- а) податкову декларацію з додатками;
- б) податкову декларацію з додатками та фінансову звітність;
- в) податкову декларацію (перелік додатків – за бажанням).

16. Податкова консультація, надана платнику податку за його запитом, може бути використана:

- а) винятково таким платником податку;
- б) будь-яким платником податку;
- в) будь-яким платником податку після офіційного опублікування;
- г) будь-яким платником податку за згодою платника податку, який отримав таку консультацію.

17. На платника податку, що діє відповідно до податкової консультації, отриманої ним у письмовій формі, у разі її зміни або відміни в майбутньому:

- а) не може бути накладена відповідальність;
- б) може бути накладена відповідальність;
- в) повинен отримати нову податкову консультацію та подати уточнюючий розрахунок згідно з такою консультацією;
- г) немає правильної відповіді.

18. Реєструватися в фіскальних органах повинні:

- а) усі платники податків;
- б) тільки юридичні особи;
- в) залежно від обсягів господарської діяльності;
- г) юридичні особи та фізичні особи- суб'єктів підприємницької діяльності (далі – СПД).

19. У який строк органом державної реєстрації юридичних і фізичних осіб- підприємців передаються відомості про реєстрацію таких осіб у фіскальних органах:

- а) у довільний строк;
- б) протягом 10 днів із моменту реєстрації;
- в) на наступний робочий день з моменту реєстрації;
- г) на наступний календарний день з моменту реєстрації.

ТЕМА 3 КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

План

1. Класифікація податкових перевірок: камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні); фактичні перевірки.
2. Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків. Випадки проведення тематичних податкових перевірок.
3. Порядок надсилання податковими органами письмового повідомлення платнику податку щодо термінів проведення планових податкових перевірок.
4. Підстави для проведення позапланових і фактичних податкових перевірок.
5. Терміни проведення податкових перевірок.

Контрольні питання та завдання

1. Класифікація податкових перевірок.
2. Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків.

3. Випадки проведення тематичних податкових перевірок.

4. Порядок та терміни надсилання податковими органами письмового повідомлення платнику податку щодо термінів проведення планових податкових перевірок.

5. Підстави для проведення позапланових податкових перевірок.

6. Підстави для проведення фактичних перевірок

7. Терміни проведення податкових перевірок.

8. Підстави для продовження терміну податкових перевірок.

9. 20.08.2017 керівник підприємства отримав письмове повідомлення з податкової інспекції щодо проведення 30.08.2017 планової тематичної перевірки щодо податку на прибуток підприємства. 30.08.2017 податковий інспектор прибув на підприємство, надав службове посвідчення та направлення на проведення планової тематичної перевірки податку на прибуток підприємства. Підприємство відмовилося пропускати на територію податкового інспектора. Чи правомірно вчинило підприємство?

10. Податкові органи вирішили провести позапланову податкову перевірку на підприємстві. Підприємство відмовилося пропускати податкових інспекторів на підприємство, мотивуючи своє рішення відсутністю наявності належних підстав для проведення позапланової перевірки. Податкові органи вирішили застосувати до підприємства арешт активів за відмову від проведення позапланової перевірки. Наскільки правомірними є дії підприємства та податкових органів?

Практичне завдання

Завдання 1

Податковою документальною перевіркою дотримання законодавства щодо податку на додану вартість встановлено, що 20.01.20XX підприємство повинне було перерахувати до бюджету податок у сумі 5 230,0 грн, проте на момент здійснення перевірки не зробило цього.

Перевіркою також встановлено заниження податку на додану вартість в сумі 2 200 грн за січень 20XX.

Перевірка проводилася в травні 20XX року. Рішенням контролюючого органу граничний термін сплати донарахованого в процесі перевірки ПДВ до бюджету визначений 22.05.20XX.

Розрахуйте суму штрафних санкцій і пені, яка повинна бути накладена на підприємство.

Завдання 2

Минулого року платник податків подавав декларацію з ПДВ до податкової інспекції щомісячно. Обсяг оподатковуваних операцій за минулий рік дорівнював 110 тис. грн

У звітному році декларацію з ПДВ він подав 08 квітня за перший квартал. У декларації відбиті сума податкового зобов'язання – 24 тис. грн і сума податкового кредиту – 32 тис. грн. Одночасно з декларацією платник податків подав:

- митну декларацію, яка підтверджує факт експорту товарів за межі митної території України;

- копії платіжних доручень, завірених банком про перерахування платником грошових коштів на користь інших платників за придбані товари в звітному кварталі.

Платник одночасно з декларацією надав заяву про бюджетне відшкодування ПДВ на розрахунковий рахунок на суму 8,0 тис. грн

Перелічіть порушення правил податкового законодавства, допущені платником податків.

Завдання 3

У зв'язку з невчасністю сплати податку на прибуток за I квартал 20XX на підприємство станом на 20.05.20XX були накладено штрафні санкції та пеню.

Розмір податку на прибуток за I квартал 20XX р. складав 4 786,90 грн

Розрахувати розмір штрафних санкцій та пені, накладених на підприємство для сплати.

Завдання 4

Платник своєчасно сплатив акцизний податок за квітень – 1 500 грн

У серпні контролюючий орган під час перевірки виявив заниження податку на 729 грн за квітень. Податкове повідомлення, у якому контролюючий орган нарахував суму податкового зобов'язання за результатами перевірки, він вручив платникові 27 серпня.

Платник податків сплатив указану в податковому повідомленні суму 16 жовтня.

Облікова ставка НБУ на дату сплати платником акцизного податку – 19 % річних, на 27 серпня – 17 %, на 16 жовтня – 15 %.

Необхідно:

- а) визначити суму податкового зобов'язання, яку контролюючий орган повинен відобразити в податковому повідомленні-рішенні;

б) розрахувати суму пені й штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податкового зобов'язання.

Завдання 5

У зв'язку із звільненням бухгалтера підприємством не подало декларацію з ПДВ за квітень . Прийнятий на цю посаду фахівець подав декларацію за травень своєчасно. Погоджена сума податкового зобов'язання склала 2 490 грн

Інспектор фіскальної служби виявив у першому розділі декларації арифметичну помилку, що призвело до заниження податкового зобов'язання на 10 грн

У серпні бухгалтер самостійно виявив заниження ПДВ за травень у розмірі 500 грн Він сплатив суму заниження й самостійну нарахованого у зв'язку з цим суму штрафу до бюджету 10 серпня.

Необхідно:

- а) перелічити види допущених порушень і штрафних санкцій;
- б) визначити випадки застосування й суму пені. Облікова ставка НБУ на 1 квітня – 8 %, на 10 серпня – 9 %, на дату розрахунку пені – 10 %.

Завдання 6

Підприємством «Еней» 10 жовтня 20XX року було проведено звірку взаєморозрахунків із органом фіскальної служби з ПДВ за період із 01 січня 20XX р. по 10 жовтня 20XX р.

За результатами звірки було встановлено, що декларації підприємства з ПДВ за січень – липень 20XX р. містили нульові показники.

За результатами камеральної перевірки представниками фіскальної служби було виявлено порушення методології складання декларації, у зв'язку з чим встановлено заниження податкових зобов'язань в таких розмірах: 1 000,0 грн; 150,0 грн; 750,0 грн; 250,0 грн; 650,0 грн; 1 260,0 грн; 874,0 грн відповідно.

Необхідно:

- а) вказати норму ПКУ, яка визначає порядок накладення й розміри штрафних санкцій;
- б) розрахувати відповідні штрафні санкції.

Завдання 7

Посадовцем фіскальної служби на підприємстві виявлено такі порушення правил податкового законодавства:

- відсутність декларації про прибуток підприємства за II квартал;
- несвоєчасне подання до установи банку платіжного доручення на сплату податку на прибуток за I квартал;
- заниження сум податку на прибуток за I квартал.

Визначити суму фінансових санкцій, пені й адміністративних штрафів, а також суму податкового зобов'язання, яка буде відображена в податковому повідомленні-рішенні за такими даними :

- дата вручення податкового повідомлення – 02.10;
- дата представлення платіжного доручення до установи банку для сплати податку на прибуток за I квартал – 23.07;
- сума сплаченого податку на прибуток за I квартал – 12 500 грн;
- сума заниження податку на прибуток за I квартал – 1 500 грн;
- облікова ставка НБУ на дату виникнення податкового боргу – 13,5 %;
- облікова ставка НБУ на дату сплати податку на прибуток – 17,6 %.

Завдання 8

До платника податків було застосовано штраф у розмірі 170 грн за неподання податкової звітності. Протягом року платник податків знову не подав звітність.

Які штрафні санкції можуть бути застосовані?

Завдання 9

Погоджена сума податкового зобов'язання – 7 834,60 грн

Фактична сплата погодженої суми проведена в розмірі 800,0 грн із затримкою на 5 календарних днів; 4 583,0 грн – на 35 календарних днів, а суму, яка залишилася, сплатили на 96-й день від останнього дня граничного терміну сплати податкового зобов'язання.

Визначити вид і величину штрафних санкцій, які зобов'язаний заплатити платник податків до бюджету за загальну затримку платежу.

Завдання 10

Під час перевірки правильності розрахунку й своєчасності сплати податків посадовцем фіскальної служби було виявлено порушення правил ПКУ:

- відсутність декларації за II квартал;
- несвоєчасне подання платіжного доручення до установи банку за II квартал;
- заниження суми податку за II квартал.

Розрахувати податкове зобов'язання, яке буде відображене в податковому повідомленні, за даними, наведеними у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Початкова інформація

№ з/п	Вихідна інформація	
1	Дата представлення платіжного доручення на сплату податку на прибуток за II квартал	20.09
2	Сума сплаченого податку на прибуток за II квартал, грн	22 500
3	Зниження суми податку на прибуток за II квартал, грн	1 800
4	Дата вручення податкового повідомлення платникові	20.10
5	Облікова ставка НБУ на дату виникнення податкового боргу	15 %
6	Облікова ставка НБУ на дату сплати податкового боргу	12 %

Завдання 11

Перше порушення полягало в простроченні подання декларації по земельному податку, а друге – у несвоєчасному поданні декларації по прибутку підприємства.

Які штрафні санкції можуть бути застосовані?

Тести для контролю знань

1. Планова та позапланова перевірки правильності сплати всіх податків і зборів називається:

- а) документальною перевіркою;
- б) тематичною перевіркою;
- в) комплексною перевіркою;
- г) оперативною перевіркою;
- д) контрольною перевіркою.

2. Планова та позапланова перевірка діяльності підприємства за певний період, яка здійснюється за місцем розташування підприємства з застосуванням первинних документів, називається:

- а) документальною перевіркою;
- б) тематичною перевіркою;
- в) комплексною перевіркою;
- г) оперативною перевіркою;
- д) фактичною перевіркою.

3. Документальна позапланова виїзна перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з таких обставин:

а) у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин;

б) платником податків не подано в установлений законом строк податкову декларацію або розрахунки;

в) неподання суб'єктом господарювання в установлений законом строк обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій.

4. Податкова перевірка може бути зупинена на загальний строк, що не перевищує:

а) 20 робочих днів;

б) 30 робочих днів;

в) 10 робочих днів.

5. Фактична перевірка може проводитися за наявності хоча б однієї з таких обставин:

а) письмового звернення покупця щодо невиписування продавцем податкової накладної;

б) письмового звернення покупця (споживача) про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових чи касових операцій, патентування або ліцензування;

в) отримання постанови суду про призначення перевірки.

6. Забороняється проведення документальної планової перевірки за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім:

а) правильності обчислення, повноти й своєчасності сплати податку на додану вартість;

б) правильності обчислення, повноти й своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб;

в) правильності обчислення, повноти й своєчасності сплати податку на прибуток підприємств.

7. Позапланова податкова перевірка може бути проведена:

а) будь-яким підрозділом податкової інспекції;

б) підрозділом податкового контролю юридичних осіб;

в) підрозділом податкової міліції.

8. За способом організації податкові перевірки поділяються так:

- а) планові, позапланові;
- б) комплексні, тематичні, оперативні, зустрічні;
- в) контрольні, звичайні;
- г) комплексні, тематичні;
- д) документальні, камеральні.

9. Підрозділ податкової міліції має відповісти на письмовий запит податкової інспекції щодо пошуку платника податків у такий термін:

- а) 5 календарних днів з дня її отримання;
- б) 3 робочих днів з дня її отримання;
- в) 10 календарних днів з дня її отримання.

10. Працівники податкової міліції мають право брати участь у податковій перевірці у такому разі:

- а) сума бюджетного відшкодування ПДВ перевищила 100 000 грн;
- б) на платника податків заведено оперативно-розшукову справу;
- в) підприємство не подає податкову звітність своєчасно.

11. Документальні перевірки – це:

а) перевірки фахівцями галузевих відділів оподаткування в приміщенні податкового органу, зміст яких полягає у встановленні правильності розрахування сум податків, заповненні відповідних форм і перевірці їх взаємообумовленості;

б) перевірки, які передбачають перегляд первинних документів, виявлення правильності та достовірності організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку, своєчасності та повноти сплати податків, зборів і обов'язкових платежів, а також правильності застосування наявних пільг (такі перевірки здійснюються за місцем розташування платника податку);

в) правильної відповіді немає.

12. Планова перевірка здійснюється не частіше:

- а) як тричі на рік;
- б) одного разу на рік;
- в) як двічі на рік.

13. Перелік контролюючих органів, які мають право здійснювати перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування й сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), визначено:

- а) Законом України “Про державну податкову службу в Україні”;
- б) Податковим кодексом України;
- в) Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок координації проведення планових виїзних перевірок фінансової господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності контролюючими органами».

14. Про дату проведення планової перевірки суб'єкта підприємницької діяльності повідомляють не пізніше такого терміну від її початку:

- а) 5 днів;
- б) 20 днів;
- в) 10 днів.

15. До податкового контролю належить така вимога:

- а) контроль повинен давати більше коштів, ніж на нього витрачено;
- б) контроль повинен здійснюватися жорсткими методами;
- в) контроль повинен відбуватися виключно в установах податкових інспекцій і адміністрацій.

16. Камеральними є такі перевірки:

- а) які здійснюються фахівцями галузових відділів оподаткування в приміщенні податкового органу щодо правильності заповнення податкових декларацій;
- б) які передбачають перегляд первинних документів, виявлення правильності та достовірності організації і ведення бухгалтерського обліку, своєчасності та повноти сплати податків, зборів і обов'язкових платежів та пільг і здійснюється за місцем розташування підприємства;
- в) які здійснюються за місяць до ліквідації підприємства, під час якої оцінюються фонди підприємства.

17. До умов документальної перевірки не належать такі:

- а) суб'єкт перевірки письмово повідомляє про дату планової перевірки не пізніше ніж за 10 днів до її початку;
- б) якщо плануються виїзні перевірки різними органами, зокрема податковими, митними тощо, то вони повинні здійснюватись одночасно;
- в) на час виконання перевірки робота підприємства припиняється.

18. Позапланова перевірка не здійснюється з таких причин:

- а) злиття двох підприємств;
- б) виявлення недостовірності даних, що містяться в документах обов'язкової звітності;
- в) за результатами зустрічних перевірок виявлено факти, що свідчать про порушення суб'єктами підприємницької діяльності норм законодавства.

19. Метод фінансово-господарського контролю – це сукупність:

- а) дій, спрямованих на суб'єкти контролю;
- б) способів і прийомів фінансово-господарського контролю;
- в) елементів фінансово-господарського контролю.

20. Мета економічного контролю полягає в такому:

- а) регулювання процесу розширеного відтворення суспільно необхідного продукту відповідно до прийнятих у державі законодавчих норм;
- б) створення системи органів державного й незалежного господарського управління з метою регулювання розширеного відтворення суспільно-необхідного продукту;
- в) об'єктивна оцінка економічної ефективності фінансово-господарської діяльності, встановлення законності та доцільності операцій.

ТЕМА 4 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

План

1. Порядок складання плану-графіка проведення планових податкових перевірок. Критерії відбору платників податків для їх включення до плану-графіка планових податкових перевірок: незначна ступінь ризику, середня ступінь ризику, висока ступінь ризику.
2. Доперевірковий аналіз: порядок проведення та використання його результатів під час проведення податкових перевірок.
3. Організація проведення податкових перевірок: видання наказу та виписування скерування на перевірку.
4. Проведення податкових перевірок: відсутність платника податків на початок перевірки, відмова платника податків допустити працівників фіскальних органів до проведення податкової перевірки, заміна складу

контролюючих осіб під час перевірки, порядок продовження термінів податкової перевірки.

5. Порядок документального оформлення результатів податкової перевірки. Акт (довідка) про результати планової/позапланової виїзної перевірки з питань дотримання вимог податкового, валютного та інших видів законодавства.

6. Порядок подання та розгляду скарги на дії податкових інспекторів під час проведення податкових перевірок.

7. Порядок подання та розгляду заперечень до акту податкової перевірки.

Контрольні питання та завдання

1. Порядок складання плану-графіка проведення планових податкових перевірок.

2. Критерії відбору платників податків для їх включення до плану-графіка планових податкових перевірок.

3. Порядок проведення доперевіркового аналізу та використання його результатів під час проведення податкових перевірок.

4. Організація проведення податкових перевірок.

5. Порядок проведення податкових перевірок.

6. Порядок документального оформлення результатів податкової перевірки.

7. Порядок подання та розгляду скарги на дії податкових інспекторів під час проведення податкових перевірок.

8. Порядок подання та розгляду заперечень до акта податкової перевірки.

9. У суб'єкта господарювання – фізичної особи – рівень податкової віддачі з податку з доходів фізичних осіб склав 0,47 %. Дотого ж під час відбору до плану-графіка перевірки підприємство було віднесено до високої категорії ризику. Наскільки це правомірно?

10. Підприємство 15 лютого 2017 року отримало від податкової інспекції повідомлення про проведення планової виїзної перевірки, початок якої – 25 лютого 2017 року. Однак головний бухгалтер підприємства перебував у лікарні (після операції) і мав приступити до обов'язків лише 10 березня 2017 року. Посади заступника головного бухгалтера на підприємстві не передбачено, а є лише касир. Чи можна відстрочити планову перевірку до моменту виходу на роботу головного бухгалтера?

Практичні завдання

Завдання 1

Фіскальним органом в результаті однієї перевірки виявлено неподання платником податків декларацій по ПДВ і податку на прибуток.

Які штрафні санкції можуть бути застосовані?

Завдання 2

Платник податків не подав у встановлені терміни податкову декларацію з ПДВ і не сплатив суму податку.

Фіскальний орган самостійно визначив платникові податків суму грошового зобов'язання з ПДВ і застосував до нього штрафні санкції.

Не пройшло й року, як платник податків знову не надав податкову декларацію, але щодо по податку на прибуток.

Визначити:

а) норму ПКУ, що передбачає право фіскального органу самостійно визначати розмір податкових зобов'язань платника податку;

б) норму ПКУ та розмір штрафних санкцій, що накладаються на платника податків у цьому разі;

в) які штрафні санкції можуть бути застосовані в разі повторного порушення?

Завдання 3

У квітні 2017 р. бухгалтер компанії виявив помилку в розрахуванні суми задекларованих витрат, відображених у декларації щодо податку на прибуток за січень – березень 2017 р. Ця помилка призвела до заниження суми податкового зобов'язання на суму 10 000 грн

Яку суму штрафу повинна сплатити компанія, якщо помилка буде виправлена самостійно шляхом подання уточнюючого розрахунку (декларації)?

Завдання 4

Яка сума штрафу за результатами документальної перевірки в квітні 2017 р. буде нарахована підприємству за заниження в січні 2017 р. ПДВ на суму 10 000 грн Податкове повідомлення було отримано платником податку 31.04.2017.

Тести для контролю знань

1. Акт податкової перевірки малого підприємства має бути складено:

- а) протягом 5 робочих днів;
- б) протягом 3 робочих днів;
- в) протягом 10 робочих днів.

2. План-графік проведення податкових перевірок на кожен рік складається:

- а) на 1 листопада року, що передує звітному;
- б) на 1 січня поточного року;
- в) на 1 грудня минулого року.

3. Показник податкового навантаження з податку на прибуток підприємств визначається:

- а) як відношення скоригованого валового доходу та суми нарахованого податку на прибуток;
- б) як відношення суми нарахованого податку на прибуток та скоригованого валового доходу;
- в) відношення суми нарахованого податку на прибуток та скоригованих валових витрат.

4. Процедура подання платником податку зауважень до результатів податкової перевірки, їх розгляду фіскальними органами та скерування відповідного рішення платнику податку щодо його зауважень максимально триває:

- а) 5 робочих днів;
- б) 10 робочих днів;
- в) 3 робочі дні.

5. У разі виникнення у платника податків зауважень щодо результатів податкової перевірки такі зауваження виносяться на розгляд постійних комісій, робота яких оформляється:

- а) актом;
- б) протоколом;
- в) висновком.

6. Показник податкової віддачі щодо податку на доходи фізичних осіб розраховується:

а) як співвідношення суми податкової соціальної пільги і суми сплаченого податку;

б) як співвідношення середньомісячної суми податку з доходів фізичних осіб і середньомісячного валового доходу;

в) як співвідношення середньомісячного валового доходу та середньомісячної суми податку з доходів фізичних осіб.

7. Акт податкової перевірки підприємства, що має філіали, складається:

а) протягом 5 робочих днів;

б) протягом 3 робочих днів;

в) протягом 10 робочих днів.

8. Направлення на перевірку оформляється:

а) в одному примірнику;

б) у двох примірниках;

в) у трьох примірниках.

9. Показник відповідності за операціями з цінними паперами визначається:

а) як добуток прибутку від операцій з цінними паперами та отриманого доходу від їх продажу;

б) як різниця між прибутком від операцій із цінними паперами та отриманим доходом від їх продажу;

в) як співвідношення між прибутком від операцій з цінними паперами та отриманим доходом від їх продажу.

10. Якщо платник податку виявив бажання взяти участь у розгляді його заперечень до акта перевірки, податковий орган зобов'язаний повідомити платника податків про місце й час проведення розгляду не пізніше:

а) наступного календарного дня;

б) закінчення термінів податкової перевірки;

в) наступного робочого дня.

11. Податкова вимога – це:

а) письмове повідомлення платника податку про розмір податкового зобов'язання;

б) письмова вимога податкового органу до платника податку сплатити суму податкового боргу;

в) письмове повідомлення контрольного органу про обов'язок платника податку сплатити суму податкового зобов'язання.

12. Штрафна санкція – це:

а) плата у вигляді відсотків, нарахованих на суму податкового боргу, що стягується з платника податків у зв'язку з несвоєчасною сплатою податкового зобов'язання;

б) плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкового зобов'язання, яка стягується з платника у зв'язку з порушенням податкового законодавства.

13. Податкове повідомлення – це:

а) письмове повідомлення платника податку про розмір податкового зобов'язання;

б) письмове повідомлення контрольного органу про обов'язок платника сплатити суму податкового зобов'язання, визначену контрольним органом.

14. Пеня – це:

а) плата у вигляді відсотків, нарахованих на суму податкового боргу, що стягується з платника у зв'язку з несвоєчасною сплатою податкового зобов'язання;

б) плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкового зобов'язання, що стягується з платника у зв'язку з порушенням правил оподаткування.

15. Податкова застава – це:

а) зобов'язання, узгоджене з платником податків або встановлене судом, але не сплачене у встановлений термін;

б) спосіб забезпечення податкового зобов'язання платника податків, не сплаченого у встановлений термін.

16. За результатами документальної перевірки, здійсненої на підприємстві, посадові особи ДПІ в разі виявлення порушень податкового законодавства самостійно визначають податкове зобов'язання платника і складають:

а) довідку;

б) акт;

- в) звіт;
- г) висновок.

17. До джерел сплати податкових зобов'язань (податкового боргу) належать:

- а) власні кошти;
- б) майнові права інших осіб, надані платнику для тимчасового користування;
- в) за рішенням органу стягнення будь-яких актів платника.

18. Право податкової застави виникає в разі несплати у встановлені терміни суми податкового зобов'язання, самотійно визначеного:

- а) платником податку з наступного дня за останнім днем зазначеного терміну;
- б) контролюючим органом з наступного дня за останнім днем терміну, встановленого в податковому повідомленні.

19. Адміністративний арешт активів може застосовуватись у такому разі:

- а) якщо платник податків порушує правила відчуження активів;
- б) якщо до платника податків, який має податковий борг, порушено провадження у справі про банкрутство;
- в) якщо фізична або юридична особа має податковий борг;
- г) якщо платника податків визначено неплатоспроможним.

20. Періодичність здійснення податковими органами документальних перевірок така:

- а) не частіше одного разу на два роки;
- б) не частіше одного разу на рік;
- в) щороку.

21. Контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати до бюджету податку з власників транспортних засобів і з фізичних осіб здійснює:

- а) державна автоінспекція;
- б) податковий аудитор;
- в) незалежний (аудиторський) контролюючий орган.

22. Податкове зобов'язання платника податків, нараховане контролюючим органом, вважається узгодженим від такого дня:

- а) отримання платником податків першої податкової вимоги;
- б) отримання платником податків другої податкової вимоги;
- в) отримання платником податків податкового повідомлення;
- г) подання декларації до податкового органу.

23. До джерел самостійної сплати податкових зобов'язань або сплати податкового боргу платника податків належать:

- а) майно платників податків, яке він надав у заставу іншим особам;
- б) кошти кредитів або позик, наданих платнику кредитно-фінансовою установою, що обліковуються на позичкових рахунках;
- в) кошти, отримані від продажу товарів (робіт, послуг), майна й немайнових цінностей, випуску цінних паперів.

24. Сплата суми податкових зобов'язань (податкового боргу), що виникає у зв'язку з несвоєчасним перерахуванням податковим агентом податку з доходів фізичних осіб, здійснює:

- а) платник податку;
- б) податкова служба;
- в) податковий агент.

25. Фінансову відповідальність за порушення умов сплати податку з річного оподатковуваного доходу платника несе:

- а) податковий агент;
- б) платник податку.

26. У разі порушення податкових норм відповідальність покладається:

- а) на директора (керівника);
- б) на головного бухгалтера;
- в) на фінансового директора;
- г) на усіх працівників підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

ТЕМА 5. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОПОДАТКУВАННЯМ В УКРАЇНІ

План

1. Засади податкового менеджменту: податкова політика та стратегія, функції податків, принципи побудови податкової системи в Україні та країнах світу.
2. Сутність і структура податкового механізму.
3. Функціональний аспект податкового менеджменту.

Контрольні питання та завдання

1. Поняття податкового менеджменту та його зміст.
2. Мета податкового менеджменту та її зміст.
3. Завдання податкового менеджменту та їх характеристика.
4. Суб'єкти й об'єкти податкового менеджменту та їх характеристика.
5. Як здійснюється поділ податкового менеджменту за рівнем управління?
6. Охарактеризуйте основні функції податкового менеджменту.
7. Чим відрізняється стратегічний та оперативний податковий менеджмент?
8. Які види відповідальності можуть наставати за порушення податкового законодавства?
9. Чим обумовлена необхідність податкового менеджменту на промисловому підприємстві та його функції.
10. Як розраховується ставка агрегованого оподаткування й що вона відображає?
11. Інформаційне забезпечення податкового менеджменту, його сутність та місце.
12. Які існують методи збирання, зберігання та опрацювання інформації для податкового менеджменту й форми її надання для користувачів?
13. Які показники характеризують ефективність організації податкового менеджменту й податкової системи підприємства та їх класифікація за різними ознаками.

14. Наведіть визначення понять «податкове навантаження» і «податковий тягар».
15. Як класифікується податковий тягар.
16. Як розраховується податкове навантаження на макрорівні?
17. Охарактеризуйте методики розрахування податкового навантаження з організацій (зокрема їх переваги та недоліки).
18. Як можна розрахувати податкове навантаження фізичних осіб з урахуванням непрямих податків.
19. Перелічіть пільги щодо податку з фізичних осіб і підприємств.

Практичні завдання

Завдання 1

Зробіть висновок про тип податкової системи, розрахувавши ефективну податкову ставку. Підтвердіть висновок про тип податкової системи шляхом виявлення особливостей перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

До оподаткування доходи групи платників із низькими доходами становили 80 000 тис. грн, доходи групи платників з високими доходами становлять 260 000 тис. грн Сума сплачених податків групою платників із низькими доходами становить 9 000 тис. грн, групою платників із високими доходами – 21 000 тис. грн

Розрахунки записати в таблицю 5.1, на підставі якої потрібно зробити висновки.

Таблиця 5.1 – Визначення типу податкової системи держави

Група платників податку залежно від доходу	Доходи платників, тис. грн	Структура доходу до сплати податків, %	Сума сплачених податків, тис. грн	Ефективна податкова ставка, %	Дохід після сплати податків, тис. грн	Структура доходу після сплати податків, %
З низькими доходами						
З високими доходами						
Разом						

Завдання 2

Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік – 250 млрд грош. од., податкові надходження до зведеного бюджету становлять:

- прямі податки (ПП) — 40 млрд грош. од.;
- непрямі податки (НП) — 60 млрд грош. од.

Розріхувати загальний розмір податкового навантаження та окремо за прямими та непрямими податками. Визначити тип податкової системи.

Завдання 3

Податкові виплати (ПВ) підприємства за звітний рік становлять:

- із податку на прибуток — 3,5 тис. грн;
- із податку на додану вартість — 0,9 тис. грн;
- із податків та зборів, що входять до податкових витрат, — 2,1 тис. грн;
- із інших податків та зборів — 0,8 тис. грн

Балансовий прибуток (БП) підприємства за звітний рік становить 18 тис. грн

Обсяг продажів із ПДВ (Пр) становить 690 тис. грн

Необхідно розрахувати податкове навантаження підприємства різними методами та зробити висновки.

Завдання 4

На підставі даних таблиці 5.2 і 5.3 щодо показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Оптимум» розрахуйте податкове навантаження за трьома методиками, заповнивши таблиці 5.4–5.11.

Таблиця 5.2. – Показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «Оптимум» за 20XX рік, грн

Назва показників	Сума
1	2
Доходи від реалізації (без ПДВ)	11 591 800
Нарахований ПДВ (податкові зобов'язання)	
ПДВ (податковий кредит)	
ПДВ до сплати	
Собівартість	9 857 500
Прибуток (збиток)	
Матеріальні затрати (без ПДВ)	949 260
Витрати на оплату праці	1 875 500

Продовження таблиці 5.2

1	2
Амортизація	58 700
Інші операційні доходи	1 914 300
Інші операційні витрати	1 823 700
Балансовий прибуток	
Єдиний соціальний внесок	
Податок на прибуток	
Податок на майно	126 500
Сума нарахованого ПДФО (18 %)	337 590
Сума військового збору (1,5 %)	28 132,5
Загальна сума податків та зборів сплачена до бюджету	
Загальна сума податків та зборів, що є витратами підприємства	

Таблиця 5.3 – Розрахунок ПДВ за 20XX р.

Місяць	ПДВ нарахований	ПДВ, сплачений в ціні (податковий кредит)	ПДВ до сплати
Січень	141 389,00	157 883,00	
Лютий	200 492,00	144 122,00	
Березень	224 868,00	225 311,00	
Квітень	203 190,00	123 900,00	
Травень	213 779,00	200 751,00	
Червень	212 546,00	196 546,00	
Липень	143 655,00	177 876,00	
Серпень	208 450,00	237 155,00	
Вересень	210 598,00	169 704,00	
Жовтень	217 237,00	161 942,00	
Листопад	176 257,00	163 307,00	
Грудень	165 899,00	110 262,00	
Разом	2 318 360,00	2 068 759,00	
Податкове навантаження з ПДВ (%)			

Таблиця 5.4 – Розрахунок податку на прибуток

Показник	Сума, грн
1 Доходи від реалізації	
2 Інші операційні доходи	
3 Витрати, пов'язані з реалізацією	
4 Інші операційні витрати	
5 Податкові різниці	+ 250 000
6. Об'єкт оподаткування	
7 Ставка	
8 Податок на прибуток	
Податкове навантаження з податку на прибуток (%)	

Таблиця 5.5 – Розрахунок податків та зборів, пов'язаних із оплатою праці

Показник	Сума, грн	Структура, в %
1 Об'єкт оподаткування	1 875 500	
2 ПДФО		
3 Військовий збор		
4 Єдиний соціальний внесок		
5 Обсяг суми податків та зборів до бюджету		
Податкове навантаження на фонд оплати праці (%)		

Таблиця 5.6 – Перелік обов'язкових платежів у бюджет ТОВ «Оптimum» за 20XX рік

Назва показника	Сума, в грн	Структура, в %
1 Нарахований ПДВ (податкові зобов'язання)		
2 ПДВ, сплачений в ціні (податковий кредит)		
3 ПДВ до сплати		
4 Єдиний соціальний внесок		
5 Податок на прибуток		
6 Податок на майно		
7 ПДФО		
8 Військовий збор		
9 Загальна сума податків та зборів до бюджету		

Таблиця 5.7– Розрахунок податкового навантаження за методикою 1

Назва показника	20XX р.
1 Доходи від реалізації (без ПДВ), грн	
2 Нарахований ПДВ (податкові зобов'язання), грн	
3 ПДВ (податковий кредит), грн	
4 Інші операційні доходи, грн.	
5 Загальна сума податків, грн	
6 Загальна сума внесків, грн	
7 Загальне податкове навантаження, %	
8 Податкове навантаження за податками, %	
9 Податкове навантаження за внесками, %	
10 Податкове навантаження з ПДВ, %	

Таблиця 5.8 – Розрахунок податкового навантаження за методикою 2

Назва показника	20XX р.
1 Доходи від реалізації (без ПДВ), грн	
2 Нарахований ПДВ (податкові зобов'язання), грн	
3 Прибуток, грн	
4 Матеріальні затрати (без ПДВ), грн	
5 Амортизація, грн	
6 Інші операційні доходи, грн	
7 Інші операційні витрати, грн	
8 Сума нарахованого ПДФО, грн	
9 Сума нарахованого ЄСВ, грн	
10 Сума нарахованого військового збору, грн	
11 Загальна сума податків та зборів, грн	
12 Абсолютне податкове навантаження, %	
13 Знову створена вартість, грн	
14 Відносне податкове навантаження, %	

Таблиця 5.9 – Розрахунок податкового навантаження за методикою 2

Назва показника	20XX р.
1 Доходи від реалізації (без ПДВ), грн	
2 Нарахований ПДВ (податкові зобов'язання), грн	
3 Матеріальні затрати (без ПДВ), грн	
4 Загальна сума нарахованих податків, грн	
5 Загальна сума нарахованих внесків, грн	

Продовження таблиці 5.9

6 Абсолютне податкове навантаження, %	
7 Додана вартість, грн	

Таблиця 5.10 – Зведення даних про розміри податкового навантаження

Методики	Показник-співставник	Розмір податкового навантаження, в %
№ 1		
№ 2		
№ 3		

Зробіть висновки за кожною таблицею і вкажіть, яка методика відображає дійсне (реальне) податкове навантаження.

Тести для контролю знань

1. Менеджмент – це:

- а) вид діяльності, спрямований на координацію зусиль людей із використанням їхніх інтелектуальних прав, урахуванням мотивів поведінки для досягнення поставленої мети;
- б) категорія, соціальний прошарок людей, які фахово здійснюють обслуговуючу діяльність;
- в) метод запобігання нещасним випадкам у процесі виробництва.

2. За умов ринкової економіки менеджмент пов'язується з таким елементом:

- а) обслуговуванням засобів виробництва;
- б) уміння керувати людьми й розробляти плани, формувати відповідні правила та процедури;
- в) розроблення виробничих стандартів на підприємстві.

3. Ринковим терміном «менеджмент» замінено таке традиційне поняття:

- а) обслуговування;
- б) моделювання;
- в) управління.

4. Податковий менеджмент – це:

а) система державного управління оподаткуванням, що здійснює координацію й удосконалення всіх аспектів оподаткування;

б) система управління фінансами, призначена для організації взаємодії фінансових відносин і фондів грошових засобів із метою оптимізації їх впливу на кінцеві результати виробництва;

в) економічна категорія, яка відображає грошові відносини, що виникають між державою з одного боку, і підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності та фізичними особами, з іншого боку, щодо питань утворення централізованого фонду грошових коштів держави та його використання для розширеного відтворення, підвищення рівня життя й задоволення інших суспільних потреб.

5. Мета податкового менеджменту полягає в такому:

а) забезпечення виконання плану економічного й соціального розвитку необхідними бюджетними коштами з дотриманням оптимальних фінансових пропорцій;

б) створення та у забезпечення функціонування ефективної податкової політики, удосконалення податкової системи загалом;

в) складання звітів, інформація яких призначена для внутрішніх користувачів (власників, менеджерів).

6. До завдання податкового менеджменту входять:

а) облік, аналіз і контроль фінансово-господарської діяльності;

б) аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку;

в) прогнозування обсягів податкових надходжень у перспективі на підставі прогнозних розрахунків збільшення дохідності підприємств, галузей, економіки загалом із застосуванням зарубіжного досвіду.

7. До складників податкового менеджменту належать:

а) аналіз та контроль виробничо-господарської діяльності;

б) податкове планування й прогнозування, податкове регулювання, податковий контроль;

в) інвентаризація, оцінка, калькуляція, баланс, звітність.

8. До суб'єктів податкового менеджменту належать:

а) держава та її органи, платники податків;

- б) тільки держава (в особі законодавчих і виконавчих, зокрема фінансових, органів);
- в) тільки платники податків.

9. Мета органів, які здійснюють податковий менеджмент, полягає в такому:

- а) вилучення в податкоплатника максимальної суми податкових платежів на користь державного бюджету;
- б) вилучення у податкоплатника необхідної суми податкових платежів на користь державного бюджету із залишенням йому такої кількості коштів, яка необхідна для розширеного відтворення й розвитку податкової бази;
- в) контроль за надходженням і використанням коштів державних позабюджетних коштів.

10. Об'єкт податкового менеджменту становить:

- а) фінансові відносини, зокрема пов'язані з формуванням і використанням фондів грошових коштів;
- б) дії та процеси, спрямовані на встановлення та зміну податкових норм, а також на стягнення податків;
- в) організація інформаційної системи на підприємстві, що відповідає вимогам внутрішніх комунікаційних зв'язків між структурними підрозділами, різними рівнями управління.

11. Податковий менеджмент повинен забезпечувати інтереси:

- а) держави;
- б) держави й платників податків;
- в) платників податків.

ТЕМА 6 КОРПОРАТИВНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОПОДАТКУВАННЯМ

План

1. Поняття й сутність корпоративного податкового менеджменту.
2. Податкова політика підприємства.
3. Функції корпоративного податкового менеджменту.
4. Податковий ризик-менеджмент.
5. Методи податкової оптимізації.

Контрольні питання

1. Надайте визначення сутності корпоративного податкового менеджменту.
2. В чому полягає податкова політика підприємства?
3. У чому полягає сутність процесів управління фінансовими ризиками на підприємствах?
4. Яким чином проводиться диверсифікація боргових зобов'язань суб'єкта підприємницької діяльності?
5. Охарактеризуйте процес управління ризиками організації.
6. Які блоки завдань включає система управління ризиками та якими інструментами вона оперує?
7. Як пов'язані система управління фінансовими ризиками підприємства та податкові ризики держави?
8. Яким чином можна нейтралізувати або мінімізувати ризики податкових платежів держави?
6. Перелічіть пільги по податках та зборах для фізичних осіб і підприємств.
7. Надайте визначення поняття спеціальні податкові режими.
8. Перелічіть види спеціальних податкових режимів, що діють в Україні.
9. Розкажіть про порядок переходу на спрощену систему оподаткування.
10. Охарактеризуйте порядок розрахування єдиного податку.
11. Розкажіть про причини, які змушують платників податків зменшувати податкові платежі.
12. Надайте визначення понять «податкова мінімізація», «податкова оптимізація», «обхід податків», «податкове планування».
13. Перелічіть спеціальні методи податкової оптимізації.
14. Охарактеризуйте й наведіть приклади застосування таких методів:
– метод заміни відносин;

- метод поділу відносин;
- метод відстрочення податкового платежу;
- метод прямого скорочення об'єкта оподаткування;
- метод офшору.

15. Охарактеризуйте види способів ухиляння від сплати податків.

Завдання 1

Виконайте порівняльний аналіз наявних варіантів оподаткування господарської діяльності приватного підприємця для визначення найефективнішого.

Порівняльний аналіз необхідно провести за такими критеріями:

- обмеження за обсягом виручки та кількістю працівників;
- обмеження за видами діяльності;
- порядок реєстрації платником податків;
- ставки податку;
- порядок сплати податку;
- порядок подання звітності;
- облік доходів та витрат;
- порядок застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО);
- реєстрація платником ПДВ;
- сплата єдиного внеску;
- обмеження за обсягом виручки й кількістю працівників.

Для порівняння рекомендуємо заповнити таблиці 6.1 – 6.12.

Таблиця 6.1 – Існуючі системи оподаткування діяльності частого підприємця

Система оподаткування	Обмеження за обсягом виручки й кількістю працівників
Загальна система	
Єдиний податок, група 1	
Єдиний податок, група 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.2 – Обмеження за видами діяльності

Система оподаткування	Обмеження за видами діяльності
Загальна система	
Єдиний податок, група 1	
Єдиний податок, група 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.3 – Загальні обмеження для використання спрощеної системи оподаткування

Система оподаткування	Види діяльності, які не можна провадити на умовах сплати єдиного податку в жодній із груп
Єдиний податок	

Таблиця 6.4 – Порядок реєстрації платником податків

Система оподаткування	Порядок реєстрації платником податків
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 і 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.5 – Ставки податку

Система оподаткування	Ставки податку	Фактичний розмір ставки податку на момент аналізу
Загальна система		
Єдиний податок, група 1		
Єдиний податок, група 2		
Єдиний податок, група 3		

Таблиця 6.6 – Максимальні та мінімальні розміри ЄСВ для підприємців на момент аналізу

Методика розрахування	Мінімальний ЄСВ за квартал, грн	Максимальний ЄСВ за квартал, грн

Таблиця 6.7 – Порядок сплати податку

Система оподаткування	Порядок сплати податку
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 і 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.8 – Порядок подання звітності

Система оподаткування	Порядок подання звітності
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 і 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.9 – Облік доходів та витрат

Система оподаткування	Облік доходів та витрат
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 і 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.10 – Використання РРО під час здійснення готівкових розрахунків

Система оподаткування	Зобов'язання використання РРО
Загальна система	
Єдиний податок, група 1	
Єдиний податок, група 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.11 – Реєстрація платником ПДВ

Система оподаткування	Реєстрація платником ПДВ
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 і 2	
Єдиний податок, група 3	

Таблиця 6.12 – Сплата єдиного внеску

Система оподаткування	Сплата єдиного внеску
Загальна система	
Єдиний податок, група 1 – 3	

Завдання 2

Засновником та одночасно директором приватного підприємства – суб'єкта малого підприємництва є фізична особа, громадянин України.

На підприємстві сформовано статутний капітал у розмірі 100 000 грн, сплачений засновником повністю. Підприємству потрібно негайно прийняти на роботу двох працівників – головного бухгалтера та охоронця.

Виплачувати їм основну зарплату підприємство може в розмірі 5 000 грн та 2 000 грн відповідно, оскільки це середня заробітна плата в цьому регіоні для працівників такої професії та кваліфікації.

Підприємство ще не почало отримувати дохід, але має виплачувати заробітну плату, до того ж два рази на місяць.

Розрахувати:

а) розмір податкових витрат, що виникають на підприємстві у зв'язку з нарахуванням заробітної плати працівникам;

б) податкове навантаження на підприємство у вигляді сум ПДФО, військового збору та ЄСВ, що нараховуються та мають бути сплачені у зв'язку з виплатою працівникам зарплати.

Завдання 3

Території з пільговим режимом оподаткування, до яких належать і офшорні зони, стали своєрідним інструментом міжнародної податкової конкуренції та міжнародної економічної діяльності в цілому. Сьогодні офшорний бізнес перетворився на самостійну сферу світової економіки.

З огляду на це обґрунтуйте свою позитивну або негативну позицію щодо функціонування офшорного бізнесу в сучасних економічних умовах України.

Завдання 4

Наслідок податкових ризиків виражаються, насамперед, у фінансових втратах підприємства, зменшенні його чистого прибутку, зниженні інвестиційної привабливості, втраті його фінансової стабільності.

З огляду на це визначте сфері дії податкових ризиків на господарську діяльність будь-якого підприємства. Обґрунтуйте свій вибір.

Завдання 5

Будь-якому бізнесменові доводиться діяти в нових обставинах і брати до уваги дуже велику кількість зовнішніх і внутрішніх чинників, інакше кажучи, будь-який бізнес перебуває в середовищі деяких обмежень, які визначаються зовнішнім і внутрішнім середовищем.

Зрозуміло, ці обмеження впливають і на побудовану систему податкової безпеки. Відсутність уваги до податкової безпеки призводить до вкрай негативних наслідків для бізнесу, аж до припинення. Хоч, залишається можливість продати бізнес.

З огляду на це розгляньте рівні податкової безпеки, кожен з яких важливий для успішного бізнесу.

Завдання 6

Трансфертне ціноутворення є одним з найпоширеніших способів мінімізації податків. Ним користуються як великі промислові й торгові компанії, так і малі підприємства. Актуальність питання про контроль у сфері трансфертного ціноутворення пояснюється фіскальним значенням цього напряму контрольної діяльності. Перевіряючи відповідність цін товарів податкові органи переслідують мету виявлення занижених або завищених цін, використовуваних платниками податків для зниження податкових виплат.

Розгляньте стан податкового контролю за трансферним ціноутворенням в Україні.

Завдання 7

Одним з основних факторів економічного зростання будь-якої держави є інвестиції, адже вони призначені для підвищення рівня та розвитку виробництва, технологій, науки тощо. Одним з основних факторів залучення інвестицій (зокрема іноземних) та активізації господарської діяльності в державі є оптимальна податкова політика. Важливою характеристикою податкової політики держави є рівень податкового навантаження на платника податків. Рівень податкового навантаження в Україні оцінюється по-різному.

Розгляньте основні методики оцінювання податкового навантаження суб'єктів господарювання.

Завдання 7

Припустимо, компанія розглядає можливість оптимізації податкових витрат шляхом переказу грошових коштів на підприємства з іншою системою оподаткування (меншим податковим навантаженням).

Прикладом такої схеми може слугувати переказ грошових коштів із загальної системи оподаткування з ПДВ на підприємство за спрощеною системою оподаткування з ПДВ (єдиний податок).

Вихідні дані:

1) Компанія здійснює оптову купівлю-продаж товару:

- реалізація товару за рік становить 9 млн грн на рік (податкове зобов'язання з ПДВ – 1 млн 500 тис. грн);

- весь товар купується з ПДВ. Собівартість реалізованого товару за рік становить 4 млн 800 тис. грн (податковий кредит з ПДВ – 800 тис. грн);

- витрати компанії за місяць з ПДВ становлять 300 тис. грн (податковий кредит із інших витрат – 50 тис. грн);

- витрати компанії за місяць без ПДВ, які включються до витрат для зменшення податку на прибуток підприємств (зарплата, соціальні нарахування, амортизація та інші витрати) – 60 тис. грн

Розрахувати податкове навантаження на підприємство до та після оптимізації. Зробити висновки.

Завдання 8

Проаналізуйте способи виплати винагороди фізичній особі та податкові наслідки укладання різних форм договорів (таблиця 6.13).

Таблиця 6.13 – Податкові наслідки різних способів виплати винагороди фізичній особі, тис. грн на рік

Назва показника	Виплати фізичній особі здійснені					
	за трудовим договором	за цивільно-правовим договором (фізична особа)	як дивіденди	як матеріальна допомога	за ЦПД (на загальній системі)	за ЦПД (на єдиному податку)
1	2	3	4	5	6	7
1 Дохід підприємства	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
2 Дохід фізичної особи	100	100	100	100	100	100
3 ПДФО						
4 Військовий внесок						
5 ЄСВ						
6 Податок на прибуток						
7 ЄП фізичної особи						
8 Податкове навантаження підприємства						
9 Податкове навантаження фізичної особи						
10 Податкове навантаження загальне						
11 Чистий дохід фізичної особи						

Продовження таблиці 6.13

1	2	3	4	5	6	7
12 Чистий прибуток підприємства						
13 Усього прибуток (дохід)						
14 Відносте податкове навантаження фізичної особи						
13 Відносне податкове навантаження підприємства						
14 Відносне податкове навантаження загальне						

Запропонуйте свої варіанти.

Завдання 9

ТОВ «Оптимум» придбало верстат вартістю 600 000 грн і строком корисного використання п'ять років. Припустимо, що фірма придбала його в грудні 2017 року і ввела в експлуатацію в січні 2018 року

Проаналізуйте податкові наслідки альтернативних способів нарахування амортизації різними методами.

Заповніть таблиці 6.14.

Таблиця 6.14 – Розрахунок економії податку на прибуток при застосуванні методів амортизації

Період	Прямолінійний метод		Зменшення залишкової вартості	
	Розмір амортизації	Економія податка на прибуток	Розмір амортизації	Економія податка на прибуток
1 рік				
2 рік				
3 рік				
4 рік				
5 рік				
Разом				
Період	Прискореного зменшення залишкової вартості		Кумулятивний	
	Розмір амортизації	Економія податка на прибуток	Розмір амортизації	Економія податка на прибуток
1 рік				
2 рік				
3 рік				
4 рік				
5 рік				
Разом				

ТЕМА 7 БЮДЖЕТУВАННЯ ПОДАТКІВ

План

1. Місце й роль бюджетування податків у системі бюджетування підприємства.
2. Основи податкового планування.
3. Особливості бюджетування окремих податків.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте етапи податкового планування (на рівні стратегічного і оперативного податкового планування).
2. Визначте межі податкового планування.
3. Місце податкового планування в системі податкового менеджменту.
4. Принципи податкового планування та їх зміст.
5. Планування податкових платежів та його характеристика.
6. Процес планування податкових платежів та його характеристика.
7. Етап розроблення плану податкових платежів та їх зміст.
8. Види планів податкових платежів: стратегічні, поточні й оперативні.
9. Стратегія податкового планування та її сутність.
10. Етапи розроблення стратегій податкового планування підприємства та їх зміст.
11. Показники ефективності плану податкових платежів, їх види та характеристики.
12. Податковий календар підприємства, його зміст і необхідність розроблення.

Практичні завдання

На семінарських заняттях необхідно:

1. Здійснити порівняльний аналіз наявних визначень податкового планування.
2. Обговорити основні завдання податкового планування та бюджетування на різних етапах існування підприємства.
3. Визначити необхідність спеціальних методів, обмежень застосування податкового планування.
4. Визначити необхідність податкового планування на прикладі конкретних платників податків.

5. Визначити наявність податкової економії під час вибору найоптимальнішого варіанта ведення обліку.

Тести для контролю знань

1. Зменшення податків – це явище:

- а) історичне;
- б) неісторичне.

2. Обхід податків може бути законним:

- а) так;
- б) ні.

3. Незаконний шлях зниження податкових зобов'язань – це:

- а) ухиляння від сплати податків;
- б) обхід податків;
- в) податкове планування.

4. Законним способом платник податків знижує податкові зобов'язання так:

- а) приховує доходи;
- б) виїжджає за кордон для зміни місця реєстрації;
- в) не стає на облік в податкових органах.

5. Держава зацікавлена в розширенні можливостей податкового планування:

- а) так;
- б) ні.

6. Податкове планування – це складник:

- а) фінансового планування;
- б) інвестиційного плану;
- в) бізнес-плану.

7. Податкове планування припускає порушення законодавчих про податки і збори:

- а) так;
- б) ні;
- в) у деяких випадках.

8. Заздалегідь розроблена система заходів, що передбачає цілі, зміст, збалансовану взаємодію ресурсів, обсяг, методи, послідовність і терміни виконання запланованих податкових нововведень – це:

- а) податкове поле;
- б) податковий план;
- в) податковий менеджмент;
- г) немає правильної відповіді.

9. Залежно від суб'єкта податкове планування розподіляється так:

- а) тактичне, стратегічне й оперативне;
- б) державне й корпоративне;
- в) поточне й перспективне;
- г) немає правильної відповіді.

10. Який метод не належить до методів податкового планування:

- а) метод заміни відносин;
- б) метод поділу відносин;
- в) метод відстрочення податкового платежу;
- г) методи амортизації.

11. На етапі стратегічного планування не визначаються:

- а) оптимальні варіанти податкового та бухгалтерського обліку;
- б) місце розташування організації та її структурних підрозділів;
- в) «податкове поле»;
- г) напрями діяльності підприємства.

12. На етапі оперативного планування:

- а) не складаються плани податкових платежів, податкових календарів;
- б) не аналізуються надані законодавством податкові пільги;
- в) не розраховуються й не аналізуються оподатковувані бази за різними групами податків;
- г) вирішується питання про доцільність формування холдингу або участі в ньому.

13. Укажіть внутрішні причини відхилення фактичних величин від планових:

- а) змінювання політичної та економічної ситуації в країні;
- б) дії партнерів;

- в) прийняття незапланованих рішень;
- г) зміни в податковому законодавстві.

14. Укажіть неправомірні способи ухиляння від податків:

- а) організація діяльності, за якої особа не є платником податків;
- б) здійснення особою діяльності, результати якої не оподатковуються згідно із законом;
- в) утримання від здійснення діяльності, результати якої оподатковуються;
- г) здійснення підприємницької діяльності без державної реєстрації.

15. Укажіть зовнішні причини відхилення фактичних величин від планових:

- а) недоліки планування;
- б) недоліки виконання плану;
- в) зміни в податковому законодавстві;
- г) немає правильної відповіді.

16. Що не застосовується до інструментів податкового планування:

- а) пільги, передбачені законодавством;
- б) ціни угод;
- в) елементи бухгалтерського і податкового обліку;
- г) неподання декларації.

17. Міра відповідальності за вчинення податкового правопорушення – це

- а) податкова санкція;
- б) податкове стягнення;
- в) податковий результат;
- г) немає правильної відповіді.

18. Держава чи інша юридично відокремлена територія, яка приваблює під свою податкову юрисдикцію підприємців зарубіжних країн за допомогою встановлення можливих податкових пільг - це ...

- а) закриті адміністративно-територіальні утворення;
- б) офшорна зона;
- в) вільна економічна зона;
- г) немає правильної відповіді.

19. Суб'єктивні прогнози базуються на такому:

- а) правила або моделі, у яких формалізовано взаємовідносини потрібних змінних;
- б) здогадки, досвід та інтуїція, неформальні погляди й міркуваннях експерта;
- в) немає правильної відповіді .

20. Прогнози повинні бути:

- а) точними;
- б) не точними.

21. Зазначте, чи правильне твердження: у процесі прогнозування точність не така важлива, як безпосередній процес:

- а) так;
- б) ні.

22. План і прогноз – це:

- а) взаємовиключні стадії планування;
- б) взаємодоповнюючі стадії планування;
- в) взаємозалежні стадії планування.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванов Ю. Б. Податкова система : підручник / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – Київ : Атіка, 2006. – 920 с.
2. Основы налогообложения : учебн. пособие / Ю. Б. Іванов, А. Н. Тищенко, Е. В. Давыскиба та ін. – Харків : ИД «ИНЖЭК», 2008. – 280 с.
3. Податковий менеджмент : підручник / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, А. Я. Кізіма та ін. – Київ : Знання, 2008. – 525 с.
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI: офіційний текст станом на 01.01.2018 р.
5. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посібн. / під ред. Іванова Ю. Б., Майбутова І. А. – Харків : ВД «ИНЖЕК», 2010. – 492 с.
6. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування : монографія / за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Харків : ВД «ИНЖЕК», 2007. – 448 с.
7. Проблеми розвитку корпоративного податкового менеджменту : монографія / за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 496 с.
8. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика : монографія / Ф. О. Ярошенко, П. В. Мельник, А. І. Мярковський та ін. ; за заг. ред. М. Я. Азарова. – К. : Міністерство фінансів України, 2011. – 656 с.
9. Ліга Бізнес-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net.
10. Податки та бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : basa.tav.kharkov.ua.
11. Право. Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
12. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи, проведення практичних занять
із навчальної дисципліни

«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

*(для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 073 –
Менеджмент освітнього рівня «магістр» спеціалізації
«Управління фінансово-економічною безпекою»)*

Укладач **ВЛАСОВА** Олена Євгенівна

Відповідальний за випуск *Г. І. Кизилов*

Редактор О. А. Норик

Комп'ютерне верстання *О. Є. Власова*

План 2017, поз. 301 М

Підп. до друку 22.05.2018. Формат 60 x 84/16

Друк на ризографі. Ум. друк арк. 2,1

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.